
Plan van aandacht bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Het Octaaf



Inhoud:

1. Inleiding
2. Begripsbepaling
3. Vormen van kindermishandeling
4. De meldcode:
Stappenplan van handelen bij twijfel of bevestiging van een vermoeden van kindermishandeling.
 - Signaleren
 - Collegiale consultatie en advies
 - Gesprek
 - Taxeren
 - Melden
 - Hulp inzetten
 - Volgen/nazorg
5. Signaleren en/of melden van kindermishandeling, agressie en geweld volgens de meldcode.
6. Huidige situatie, gewenste situatie, taken aandachtsfunctionaris en borging.
7. Sociale kaart
8. Bijlagen
 1. Vormen van kindermishandeling.
 2. Signalen van kindermishandeling.

1. Inleiding

Als school zijn wij mede verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen (en ouders). Als er sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld wordt van ons als school verwacht dat wij in actie komen. In dit protocol leest u hoe wij op school omgaan met (een vermoeden van) kindermishandeling, agressie en geweld.

2. Begripsbepaling

Definitie van kindermishandeling:

De Wet op de jeugdzorg definieert kindermishandeling als volgt:

Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

(Artikel 1 sub m, Wet op de jeugdzorg, 2005)

Definitie van huiselijk geweld:

Het begrip huiselijk geweld is nog niet wettelijk omschreven.

In dit protocol sluiten we aan bij de omschrijving die de overheid hanteert:

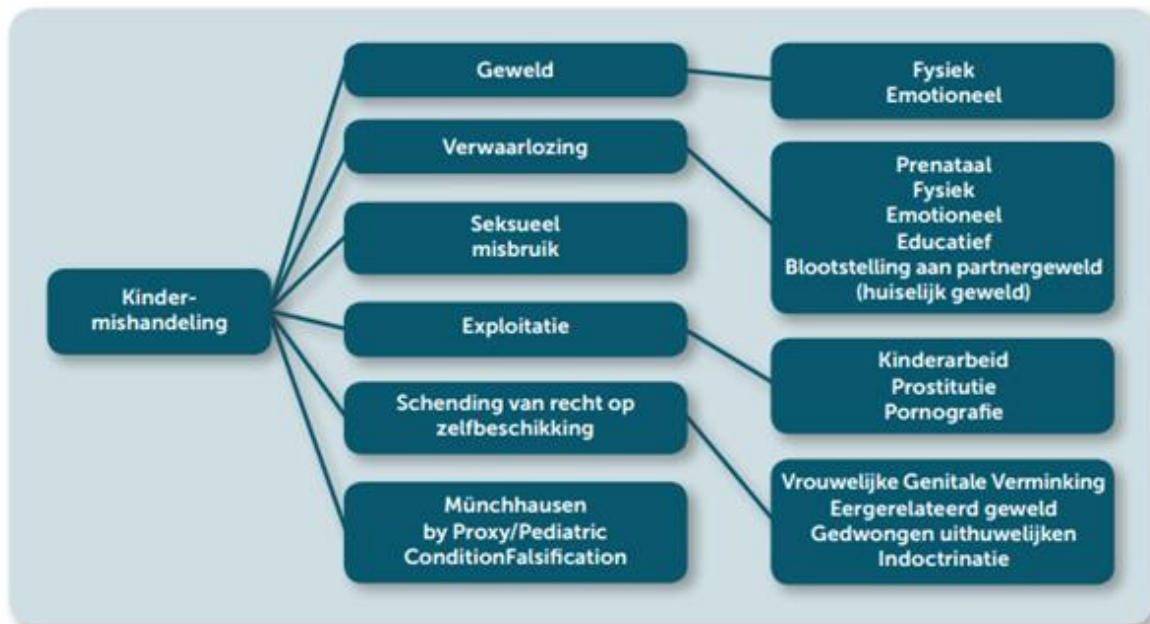
Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

Een korte algemene definitie is:

Kindermishandeling is het doen en laten van ouders, of anderen in soortgelijke positie ten opzichte van een kind, dat een ernstige aantasting of bedreiging vormt voor de veiligheid en het welzijn van het kind.

Belangrijk om te weten: de combinatie kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

3. Vormen van kindermishandeling



Naast bovenstaande vormen van kindermishandeling is ook een vechtscheiding een vorm van kindermishandeling. Deze wordt niet expliciet genoemd, maar valt onder emotioneel geweld. Wanneer een scheiding zo conflictueus verloopt dat de ouders het belang van de andere ouder en/of kinderen uit het oog verliezen, spreekt men van een vechtscheiding. Een belangrijk kenmerk van een vechtscheiding is dat ouders elkaar demoniseren, dat wil zeggen het doelbewust negatief afbeelden van de andere ouder, met als doel de mening van de andere, met name de kinderen, over de ander te beïnvloeden. Zij verliezen daarbij het belang van de ander en de kinderen uit het oog en staan continu in de vechtstand. Voor leerlingen die een vechtscheiding meemaken volgen we het stappenplan van handelen en maken een signalering in SiSa. Als school hebben we ons aan wettelijke regels te houden met betrekking tot het informeren van ouders, die gescheiden zijn, over de ontwikkeling van een leerling. U kunt hier meer over lezen op onze website bij het protocol: informatieplicht gescheiden ouders RVKO.

4. Stappenplan van handelen bij twijfel of bevestiging van een vermoeden van kindermishandeling, agressie en geweld.

Het stappenplan van handelen is volgens het handelingsprotocol Meldcode opgesteld. De Meldcode is een stappenplan dat zorgvuldig handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling ondersteunt. Per 1 juli 2013 is de wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking getreden. Deze wet is bedoeld voor alle professionals in de sectoren onderwijs, (geestelijke) gezondheidszorg, kinderopvang, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, justitie en gemeenten. Alle professionals die werkzaam zijn in deze sectoren zijn verplicht om met de meldcode te werken.

De stappen zijn als volgt:

1. Signaleren

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Signaleren	Toepassen signaleringsinstrument leerlingen	Leerkracht	Dagelijks
	Risicosignalering leerling/ouders inventariseren	Leerkracht	Dagelijks n.a.v. observaties
Rapporteren	Signaleren van vermoedens kindermishandeling/ huiselijk geweld in Parnassys beschrijven.	Leerkracht	Bij risicosignalen
(Pre)signaal SISA	Melding bij risicosignalen ((pre)signaal in SISA)	AF	Bij risicosignalen
	SISA (pre)signaal toetsen op andere betrokken partijen - zorgoverleg	AF	Bij risicosignalen

Een lijst met signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling is opgenomen als bijlage 2.

2. Collegiale consultatie en advies

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Consultatie	Risicosignalen bespreken zorgoverleg	Leerkracht/ AF	Bij risicosignalen
	Eventueel consulteren bij 'Veilig thuis'	AF	
Rapporteren	Resultaat zorgoverleg in Parnassys beschrijven	AF	Bij risicosignalen

3. Gesprek

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Gesprek ouders/ verzorgers	Bepalen wie gesprek voert	AF in overleg met directie	Bij risicosignalen
	Voeren van gesprek (maximaal 2 van de 3 personen)	Leerkracht/ AF/Directie	Bij risicosignalen
Rapporteren	Bevindingen gesprek in Parnassys omschrijven	AF	Bij risicosignalen

4. Taxeren

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Taxeren	Risicotaxatie toepassen met informatie uit gesprek ouders en consultatie 'veilig thuis'	AF i.o.m. leerkracht	Bij bevestiging signalen
	Bepalen of melding wordt gedaan of dat dit via het samenwerkingsverband kan lopen	Directie na overleg met AF	Na taxatie
Rapporteren	Argumentatie en indicatoren taxatie en keuze vastleggen in Parnassys	AF	Na taxatie

5. Melden

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Melden	Melden 'Veilig thuis'	Directie	Na keuze taxatie
Informeren	Ouders informeren over melding	Directie	Na keuze taxatie
	Controleren op opvolging	AF	Na melding
Rapporteren	Melding, afspraken met 'Veilig Thuis' en reactie ouders vastleggen in Parnassys.	AF	Na melding
Brief	Brief naar ouders omtrent melding 'Veilig Thuis'	Directie	Na melding
Rapporteren	Argumenten melding zonder toestemming of medewerking van ouders vastleggen Parnassys	AF	Na melding

6. Hulp inzetten

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Hulp inzetten	Uitkomsten taxatie bespreken in zorgoverleg	AF	Bij hulp inzetten
	Bepalen welke route wordt gevolgd	Mensen zorgoverleg	Bij hulp inzetten
Rapporteren	De gemaakte afspraken met vervolg CJG/SMWV of anderen vastleggen in Parnassys	AF	Bij hulp inzetten
Informeren en betrekken	Ouders informeren over en betrekken bij de gemaakte afspraken en uitkomsten taxatie	Directie en AF	Bij hulp inzetten

7. Volgen/nazorg

Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
Monitoren	Monitoren op vervolg	AF	Na melding/ hulp inzetten

Evaluëren	Afgeronde trajecten doornemen met ouders	AF	Bij einde traject
-----------	--	----	-------------------

Gedurende het gehele traject vindt er terugkoppeling van aandachtsfunctionaris naar leerkracht plaats en vice versa. Indien afgeweken wordt van dit protocol, omdat de praktijk gebiedt anders te handelen, dan is het noodzakelijk de werkwijze te motiveren en documenteren.

5. Signaleren en/of melden van kindermishandeling, agressie en geweld volgens de meldcode

Er zijn verschillende instanties die worden benaderd/betrokken als er een vermoeden is van kindermishandeling, agressie en/of geweld. De eerste stap van het stappenplan is het signaleren van zorg met betrekking tot kindermishandeling, agressie en geweld. Bij eerste stap hoort een signalering in SiSA. Ouders worden hier altijd van op de hoogte gesteld.

SISA

De school is aangesloten op het SISA-signaleringsstelsel. SISA is een afkorting voor: Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak (maar ook voor Signaleren en Samenwerken). Het SISA-signaleringsstelsel zorgt ervoor dat kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar in de Stadsregio Rotterdam, die hulp nodig hebben, worden gemeld in een computersysteem.

Soms ondervindt een kind problemen tijdens het opgroeien. Om het kind en zijn of haar ouders daarbij te helpen kan het gebeuren dat er meerdere instanties tegelijkertijd hulp bieden. Dan is het belangrijk dat de hulpverleners dat van elkaar weten. Zo kunnen organisaties samen ervoor zorgen dat de ouders of verzorgers de juiste begeleiding en hulp krijgen. Hierdoor kan hun samenwerking met elkaar beter verlopen zodat ze de juiste resultaten behalen. Het SISA-signaleringsstelsel houdt bij of meerdere instanties hulp bieden aan hetzelfde kind.

Het gaat hierbij om brede zorgsignalen, dus niet alleen om kindermishandeling. In het systeem staat niet waarom een professional betrokken is. Het is enkel een middel waardoor de verschillende hulpverleners van elkaars betrokkenheid weten.

Voor de ouder/verzorger verandert er helemaal niets als school een signalering plaatst in SISA. SISA zorgt er alleen voor dat die instanties beter met elkaar gaan samenwerken zodat de beste hulp geboden kan worden. Belangrijk om te weten is dat in SISA alleen wordt opgenomen dat een kind bekend is bij een organisatie, maar niet waarom. In het systeem zijn daarom alleen naam, geboortedatum en geslacht bekend en een signaal van de organisatie die heeft gemeld.

Het signaleringsstelsel is goed beveiligd. Dit moet volgens de Wet Bescherming

Persoonsgegevens. SISA heeft ook een privacyreglement. Dus met de gegevens van de kinderen wordt zeer zorgvuldig omgegaan.

SISA is de schakel tussen een groot aantal partners op het gebied van Werk en Inkomen, Welzijn, Zorg, Politie/Justitie en Onderwijs.

Meer informatie over welke diensten en organisaties op dit moment signalen leveren aan SISA kijk dan op www.sisa.rotterdam.nl

Wanneer het stappenplan verder wordt doorlopen wordt advies ingewonnen of een melding gemaakt bij Veilig Thuis.

Veilig Thuis

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn regionale organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies. In onze regio Rotterdam Rijnmond zijn GGD Rotterdam Rijnmond en Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond de betrokken organisaties.

Veilig Thuis is er voor iedereen, jong en oud, die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, ook aan professionals. Veilig Thuis biedt de helpende hand, doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Veilig Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Mét of zonder elkaar.

Bij een melding bij Veilig Thuis komt u in contact met een hulpverlener. Deze hulpverlener zet alles voor op een rij, beantwoordt vragen en geeft advies. Ook kijkt de hulpverlener samen welke professionele hulp er nodig is. Het is mogelijk om anoniem te blijven. Advies/melden Veilig Thuis via 0800-2000.

School signaleert of meldt bij zowel SISA als Veilig Thuis altijd in het belang van de leerling. Ouders worden van een signalering of melding op de hoogte gesteld door de directie.

6. Huidige situatie, gewenste situatie, taken aandachtsfunctionaris en borging.

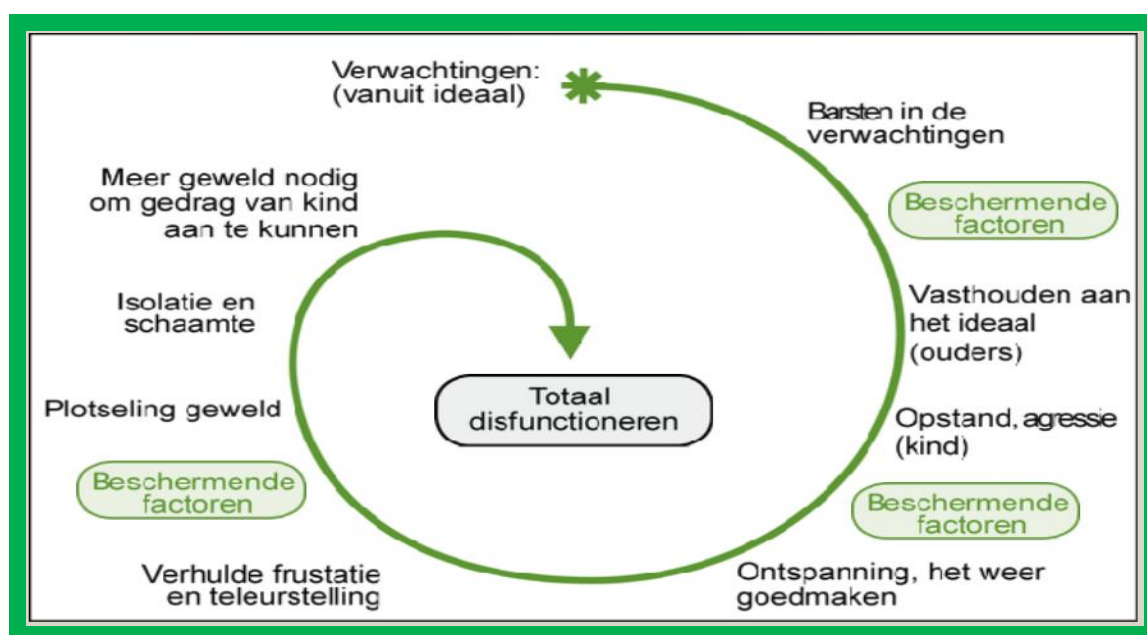
Huidige situatie

- De meldcode wordt doorlopen in samenwerking met SMW.
- Zowel SMW als school meldt in SISA.
- Het CJG en/of Krimpens Sociaal Team wordt betrokken in de zorg en bij het verlenen van hulp.
- 15-11-2017 krijgt het team een voorlichtingsbijeenkomst betreft de stappen van de Meldcode en weten allen teamleden wat de meldcode inhoudt en wat er van hun verwacht wordt.
- In 2017-2018 volgen alle teamleden een onlinecursus met betrekking tot de Meldcode.
- Eén intern begeleider volgt de training voor Aandachtsfunctionaris en zal ook de SISA-certificatie jaarlijks volgen.

Gewenste situatie

Alle teamleden kennen de stappen van de Meldcode. Het team is op de hoogte van wie wanneer betrokken en verantwoordelijk is, bij het vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling van leerlingen van onze school. De teamleden zijn zich bewust van de juiste competenties die nodig zijn bij het nemen van de stappen van de Meldcode met betrekking tot:

- **Kennis:**
We realiseren ons dat ook op een school als Het Octaaf, er sprake kan zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling.
We kennen de Spiraal van verwachtingen, ouder-kind. Hierdoor snappen we beter hoe huiselijk geweld kan ontstaan:



- **Vaardigheden:**
We kunnen met elkaar inschatten wanneer stappen ondernomen moet worden, wanneer er dus sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- **Attitude:**
We hebben een juiste houding naar ouders toe. We gaan uit van tastbare feiten, hebben een open houding en laten oordelen achter wegen.

De volgende zorg overleggen vinden er op Het Octaaf plaats:

- Leerkrachten en intern begeleiders bespreken drie keer per jaar leerlingen door, tijdens de groepsbesprekingen. Deze overlegmomenten zijn ingepland in de jaarkalender. Waar nodig zijn er meer overleg momenten.
- Directie en intern begeleiders spreken wekelijks de zorgleerlingen van de school door.
- Zes wekelijks is er overleg over zorgleerlingen tussen intern begeleiders en schoolmaatschappelijk werk.

-
- Vier keer per jaar vindt er een MDO (Multidisciplinair overleg) plaats. Bij dit overleg zijn vanuit school IB, SMW en CJG aanwezig en indien gewenst genodigden.

Taken van de Aandachtsfunctionaris

- Binnen de school is Angelina Kalkman de aandachtsfunctionaris.
- Zij is een vraagbaak voor de leerkrachten.
- Zij is al dan niet in samenwerking met de leerkracht en/of directie betrokken bij de stappen van de Meldcode.
- Zij zorgt ervoor dat de betrokkenen van school zich realiseren dat we het probleem niet hoeven/ kunnen oplossen, maar dat de stappen van de meldcode gevolgd moeten worden.
- Zij blijft helder en zorgt dat de situatie vanuit het moment bekeken wordt. Bij een nieuw signaal wordt telkens opnieuw het stappenplan doorlopen, ook als er al hulp in het gezin zit.
- Zij zorgt dat er met feitelijkheden gewerkt wordt.
- Zij houdt korte lijnen met Veilig Thuis, in geval van een casus, zorgt zij voor een vast contactpersoon bij Veilig Thuis.
- Zij kan advies vragen aan Veilig Thuis, SMW, Centrum Jeugd en Gezin (b.v. de schoolarts), Krimpenwijzer en het Krimpens sociaal team.
- Zij houdt de Meldcode levend.

Borging

Om de meldcode te borgen worden de volgende acties ondernomen:

- De aandachtsfunctionaris zorgt voor structurele aandacht binnen het team.
- Er wordt jaarlijks een teammoment gepland, waar de Meldcode levend wordt gehouden.
- Leerkrachten volgen jaarlijks een onlinecursus m.b.t. het onderwerp bij Augeo academy (kosten 500euro per jaar).
- Alle nieuwe leerkrachten worden op de hoogte gesteld van het werken met de Meldcode. Zij maken online de basiscursus Meldcode bij de Augeo academy.
- De directie draagt zorg voor het opnemen van het protocol in het kwaliteitsbeleid van de school en het informeren van ouders en medewerkers over dit beleid.
- Met ingang van 1 januari 2019 geldt een aanscherping van de meldcode: van professionals wordt verwacht dat zij ernstige situaties van kindermishandeling en huiselijk geweld altijd melden bij Veilig Thuis. Tot die datum krijgen beroepsgroepen de tijd om een afwegingskader op te stellen waarin is vastgelegd wanneer een situatie zo ernstig is dat melding noodzakelijk is. De aanscherping leidt tot aanpassing van stap 5 van de meldcode.

7.Sociale kaart:

Landelijke telefoonnummers:

Kindertelefoon

T: 0800-0432

Landelijk bureau slachtofferhulp

T: 030 2340116

Politie

T: 0900-8844

Wijkagent Karin Groenendijk

Procesregisseur Krimpenwijzer

Liesbeth Joziasse

T: 06 24837053

E: liesbethjoziasse@krimpenwijzer.nl

Aanmeldingen Krimpenwijzer

E: info@krimpenwijzer.nl

Procesregisseur Krimpens Sociaal Team:

Anja de Leeuw

T: 06 15 336766

Jacqueline Lentink

T: 06 21518513

Liane du Cloo

T: 06 54657127

Huiselijk geweld:

Janny Twisk

T: 06 24837685

E: info@krimpenssociaalteam.nl

Raad van kinderbescherming

Lijnbaan 109

3012 EN Rotterdam

T: 010 - 443 11 00

E: rotterdam@rvdk.minvenj.nl

Team SISA

Halvemaanpassage 90

3011 PL Rotterdam

Postbus 70014
3000 KS Rotterdam

T:010- 498 2472
E: infosisa@rotterdam.nl

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond
Dynamostraat 16
3083 AK Rotterdam
info@veiligthuisrr.nl
www.veiligthuisrr.nl
T: 010-4128110

Wil je advies of hulp?
Bel met Veilig Thuis op 0800-2000
(gratis en 24/7 bereikbaar)

Bijlage 1 Vormen van kindermishandeling

Geweld

Geweld is handelen ten opzichte van een andere persoon met de intentie de ander leed toe te brengen. We onderscheiden:

- fysiek geweld: het toebrengen van verwondingen zoals kneuzingen, blauwe plekken, snij-, brand-, of schaafwonden, botbreuken, hersenletsel. Deze verwondingen kunnen ontstaan door slaan, schoppen, knijpen, door elkaar schudden, branden, snijden, krabben, verstikking, vergiftiging. Een bijzondere vorm van fysiek geweld is het Shaken Baby Syndroom: een verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby. Het syndroom zelf is geen vorm van geweld, toebrenging wel, vandaar de vermelding onder fysiek geweld.
- psychisch of emotioneel geweld: het toebrengen van schade aan de emotionele of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind (dit geldt eigenlijk voor alle vormen van kindermishandeling). Bijvoorbeeld het kind stelselmatig vernederen, belachelijk maken, kleineren, pesten, bang maken, bedreigen met geweld, achterstellen, eisen stellen waaraan het kind niet kan voldoen, het kind belasten met een te grote verantwoordelijkheid, het kind kleinhouden, het kind betrekken bij illegale of antisociale handelingen, het kind blootstellen aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag.

Verwaarlozing

Verwaarlozing is het nalaten van zorg die ouders geacht worden te geven met het oog op de veiligheid, het welzijn en de ontwikkeling van het kind. Vormen van verwaarlozing zijn:

- prenatale verwaarlozing: bijvoorbeeld drugs- en alcoholgebruik tijdens de zwangerschap.

Getuige zijn van huiselijk geweld (partnergeweld)

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis). Getuige zijn van huiselijk geweld betekent dat het kind direct of indirect getuige is van ruzie tussen de ouders (waarbij inbegrepen stiefouders, pleegouders, adoptiefouders, partner van biologische ouder) of andere verzorgers. Hierdoor loopt het kind schade op. Getuige zijn van huiselijk geweld komt op veel manieren voor. Kinderen kunnen het geweld letterlijk zien of horen als het zich in een andere kamer afspeelt. Dat is beangstigend, omdat het kind zich een eigen voorstelling maakt bij wat het hoort. Ook komt het voor dat kinderen tussenbeide komen als de ouders ruzie maken of vechten. Ze schreeuwen dat de ouders op moeten houden, springen er letterlijk tussenin of bellen de politie. Soms worden kinderen zelf slachtoffer als het geweld hen per ongeluk of met opzet raakt. Een andere vorm is dat kinderen geconfronteerd worden met de directe gevolgen van het geweld; ze zien bijvoorbeeld dat hun moeder van streek is of naar het ziekenhuis moet. De nasleep van het geweld kan ertoe leiden dat kinderen gegijzeld worden,

moeten vluchten of moeten verhuizen naar een opvanghuis. Ook ongebo­ren kinderen kunnen tijdens de zwangerschap blootstaan aan huiselijk geweld. Ze kunnen doelwit zijn van de mishandeling, onbedoeld geraakt worden of nadelige gevolgen ondervinden van de stress van de moeder (bron: Holden, 2003).

Belangrijk: de combinatie kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze van hulpinstanties bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

Seksueel misbruik

Bij seksueel misbruik gaat het om seksuele handelingen bij of met het kind, die niet passen bij leeftijd of ontwikkeling van het kind, of waaraan het kind zich niet kan onttrekken. Seksueel misbruik betreft afgedwongen contacten met een kind jonger dan 16 jaar. Ook een eenmalig seksueel contact van een volwassene met een kind, ongeacht de gradatie - de mate van 'indringendheid' - moet beschouwd worden als kindermishandeling. Voorbeelden zijn: het seksueel aanraken van het lichaam, manueelgenitaal contact, oraal-genitaal contact, genitaal-genitaal contact, anaal-genitaal contact, stoppen van voorwerpen in geslachtsdelen of anus, het tonen van pornografisch materiaal aan een kind of het kind dwingen tot seksuele handelingen met derden.

Exploitatie

Als een volwassene een kind of iemand anders aanzet tot activiteiten die schadelijk zijn voor de veiligheid, het welzijn of de ontwikkelingen van het kind, en hij of zij doet dit om aan zijn eigen behoeftes te voldoen, spreek je van exploitatie. Bijvoorbeeld: een kind beschikbaar stellen voor pornografische producties, het aanzetten van kinderen tot prostitutie en het als klant gebruik maken van een kinderprostitutiee.

Schending van het recht op zelfbeschikking

Als ouders een kind de mogelijkheid ontnemen zijn eigen keuzes te maken en tot bloei te komen als persoon, dus gezond op te groeien naar volwassenheid, is dat een schending van het recht op zelfbeschikking van het kind. Ook het beschadigen van de vermogens van een kind tot zelfbeschikking valt onder deze definitie.

Vrouwelijke Genitale Verminking

Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) is een ingreep in de geslachtsorganen van meisjes en jonge vrouwen. Er zijn vier vormen:

- incisie: bij deze 'mildste' vorm wordt een prik gegeven of een kleine snee gemaakt in de clitoris of voorhuid met als symbolisch doel enkele druppels bloed te laten vloeien;
- circumcisie: dit is, analoog aan mannenbesnijdenis, het rondom uitsnijden van de voorhuid van de clitoris. Dit heet de sunna-besnijdenis. Vaak wordt er meer weggesneden, soms onbedoeld, meestal opzettelijk.
- excisie of clitoridectomie: deze vorm van VGV gaat nog een stap verder met het wegsnijden van de top van de clitoris of zelfs de hele clitoris. Soms worden hierbij ook geheel of delen van de kleine schaamlippen verwijderd;

-
- infibulatie: de meest vergaande vorm van vrouwenbesnijdenis is de ‘faraonische besnijdenis’. Alle uiterlijke geslachtsorganen worden weggesneden. De wond laat men helemaal dichtgroeien, op een zeer kleine, potlooddikke opening na, waarlangs menstruatiebloed en urine het lichaam kunnen verlaten. Belangrijk: bij een vermoeden van VGV moet u direct contact opnemen met de aandachtsfunctionaris VGV bij ‘Veilig Thuis’.

Eergerelateerd geweld

De definitie van eergerelateerd geweld is: geestelijk of lichamelijk geweld gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van een man of vrouw en daarmee van zijn of haar familie, waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken (Ferwerda en Van Leiden, 2005). Onder eergerelateerd geweld vallen bijvoorbeeld bedreiging met eermoord, aanzetten tot zelfmoord, mishandeling of verminking, verstoting of bedreiging daarmee, uithuwelijking. Eerwraak is de meest extreme vorm omdat het slachtoffer hierbij wordt vermoord.

Gedwongen uithuwelijken/huwelijksdwang

De adviescommissie voor vreemdelingenzaken (ACVZ) hanteert de volgende definitie: Een gedwongen huwelijk is een huwelijk waarbij één of beide huwelijkspartner(s) geen zeggenschap heeft (hebben) over de sluiting van de huwelijksverbintenis en daarmee niet instemt (instemmen).

Indoctrinatie

Indoctrinatie is het systematisch en eenzijdig onderwijzen van aanvechtbare overtuigingen of opvattingen, met de bedoeling dat deze kritiekloos worden aanvaard.

Münchhausen by Proxy/Pediatric Condition Falsification

Bij het syndroom van Münchhausen by Proxy gaat het om een volwassene die bij een kind ziekteverschijnselen nabootst, verergert, veroorzaakt of verzint. Met als oogmerk het kind ‘medische’ behandeling te laten ondergaan. Ouders of verzorgers die zich hieraan schuldig maken hebben een ziekelijke behoefte aan aandacht van artsen en hulpverleners en proberen door manipulatie die aandacht te krijgen. Voorbeelden zijn het toepassen van geweld bij het kind, uithongering, slechte voeding of het geven van drugs of geneesmiddelen. Zowel acute als meer chronisch verloopende ziektebeelden komen voor bij het syndroom van Münchhausen by Proxy/Pediatric Condition Falsification.

Bijlage 2 signalen van kindermishandeling

Signalen bij kinderen die kunnen wijzen op mishandeling:

Lichamelijke signalen bij kinderen tot 12 jaar

- onverklaarbare blauwe plekken, schaafwonden, kneuzingen, botbreuken;
- krab-, bijt- of brandwonden;
- littekens;
- slechte verzorging in kleding, hygiëne, voeding;
- onvoldoende geneeskundige of tandheeskundige zorg;
- achterstand in ontwikkeling (motoriek, spraak, taal, emotioneel, cognitief);
- psychosomatische klachten (buikpijn, hoofdpijn, misselijk, etc.);
- vermoedheid, lusteloosheid;
- genitale of anale verwondingen;
- jeuk of infectie bij vagina of anus;
- opvallend vermageren of dikker worden;
- recidiverende urineweginfecties of problemen bij het plassen;
- niet zindelijk (vanaf 4 jaar); let op: bij een verstandelijke beperking kan de zindelijkheidsleeftijd afwijken;
- afwijkende groei- of gewichtscurve;
- kind gedijt niet goed;
- kind komt steeds bij andere artsen of ziekenhuizen;
- houterige manier van bewegen (benen, bekken 'op slot');
- pijn bij lopen of zitten;
- seksueel overdraagbare aandoening;
- slaapproblemen;
- voeding- of eetproblemen.

Emoties en gedrag bij kinderen tot 12 jaar

- extreem zenuwachtig, gespannen, angstig of boos;
- teruggetrokken gedrag;
- in zichzelf gekeerd, depressief;
- passief, meegaand, apathisch, lusteloos;
- kind is bang voor de ouder;
- plotselinge verandering in gedrag;
- veel aandacht vragen op een vreemde manier;
- niet bij de leeftijd passende kennis, gedrag of omgang met seksualiteit;
- vastklampen of veel afstand houden;
- angst of schrikreacties bij onverwacht lichamenlijk contact;
- zelfverwondend gedrag;
- overijverig;
- jong of ouwelijk gedrag;
- stelen, brandstichting, vandalisme;
- altijd waakzaam;
- (angst voor) zwangerschap;
- extreem verantwoordelijkheidsgevoel;
- niet spelen met andere kinderen (vanaf 3 jaar);
- afwijkend spel (ongebruikelijke thema's die kunnen wijzen op kindermishandeling);

-
- snel straf verwachten;
 - gebruik van alcohol of drugs;
 - agressieve reacties naar andere kinderen;
 - geen interesse in speelgoed of spel.

Signalen bij het gezin

- onveilige behuizing;
- onhygiënische leefruimte;
- sociaal geïsoleerd;
- gesloten gezin dat hulp vermijdt;
- kind gedraagt zich anders als de ouders in de buurt zijn;
- gezin verhuist vaak;
- gezin wisselt vaak van huisarts, specialist of ziekenhuis;
- relatieproblemen van ouders;
- lichamelijk of geestelijk straffen is normaal in het gezin;
- gezin kampt met diverse problemen;
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin;
- sociaaleconomische problemen: werkloosheid, uitkering, migratie;
- veel ziekte in het gezin;
- geweld tussen gezinsleden;
- andere kinderen zijn uit huis geplaatst;
- gezin maakt onverzorgde, verwaarloosde indruk.

Signalen van ouder(s)

- ouder schreeuwt naar het kind of scheldt het kind uit;
- ouder troost het kind niet bij huilen;
- ouder reageert niet of nauwelijks op het kind;
- ouder komt afspraken niet na;
- ouder heeft irreële verwachtingen van het kind;
- ouder heeft zelf ervaring met geweld in het verleden;
- ouder staat er alleen voor en heeft weinig steun uit de omgeving;
- ouder weigert benodigde medische of geestelijke hulp voor kind;
- ouder heeft psychiatrische of psychische problemen;
- ouder gedraagt zichzelf nog als kind;
- ouder heeft cognitieve beperkingen;
- ouder vertoont negatief en dwingend gedrag;
- ouder is voor een ander kind uit de ouderlijke macht ontzet;
- ouder belast kind met volwassen zorgen of problemen;
- ouder heeft andere kinderen mishandeld, verwaarloosd of misbruikt.

Signalen op school

- leerproblemen;
- taal- of spraakproblemen;
- plotselinge drastische terugval in schoolprestaties;
- faalangst;
- hoge frequentie schoolverzuim;
- altijd heel vroeg op school zijn en na schooltijd op school(plein) blijven;
- regelmatig te laat op school komen;

-
- geheugen- of concentratieproblemen;
 - geen of weinig belangstelling van de ouders voor (de schoolprestaties van) het kind;
 - angstig bij het omkleden (bij gym of zwemmen);
 - afwijkend gedrag wanneer de ouders het kind van school halen;
 - kind wordt onverwacht uitgeschreven zonder afscheid;
 - onverzorgd naar school;
 - zonder ontbijt en/of zonder lunchpakket naar school;
 - ouders nemen schooladviezen niet over;
 - te hoge druk op schoolprestatie.